

Napjainkban a pszichiátriai zavarok gyakorisága soha korábban nem látott módon emelkedik. A WHO adatai alapján 2013-ban a tartós munkaképesség-csökkenés 21.2%-át világszerte a mentális zavarok okozták. A depresszió gyakorisága 1990 és 2013 között 53,4%-kal nőtt és ezzel az egyik vezető népegészségügyi problémává vált. Magyarországon ma ez a tartós munkaképesség csökkenés harmadik leggyakoribb oka. A mentális zavarok gazdasági időzített bombát is jelentenek: csak a depresszió az európai GDP 1%-át emészt fel, a költségek 88%-a mentális zavar miatti termelékenység-csökkenésből adódó gazdasági veszteség, és nem pedig egészségügyi költség. A mentális zavarok jelentősen növelik a testi társbetegségek költségeit, ugyanakkor rontják ezek gyógyulási esélyeit. A mentális zavarok tehát óriási egészségügyi terhet jelentenek a XXI században, és ezek az egészségügyi terhek nemcsak a pszichiáterek vállát nyomják: a nagyszámú mentális zavarral küzdő beteg az egészségügy szinte minden színterén megfordul. Az ellátási kapacitás növelése mellett nagyon fontos volna a megelőzés, a preventív mentálhigiéné megerősítése.

Egy nagy amerikai felmérés szerint az USA-ban dolgozó orvosok 54%-a jellemezhető kiégési szindrómával. Egy 47 országban 170ezer orvostanhallgatót vizsgáló tanulmány szerint az orvosi pálya a depresszió független erős rizikófaktora. A mentálhigiéné prevenció tehát kiemelten fontos az egészségügyi személyzet, és ezen belül a pszichiáterek saját szempontjából is.

Talán részben a kihívások miatt is, a pszichiátria robbanásszerűen fejlődik. A modern orvosi képalkotó eljárások és az emberi gondolkodás törvényszerűségeit vizsgáló pszichológiai módszerek fejlődésének eredményeként, a nem túl távoli jövőben, sok tekintetben olyan egzakt diagnosztikus eszközökkel rendelkezünk majd, mint a társ-orvostudományok. Mindeközben egyre fontosabbá válik a pszichiátriai zavarok közösségi megközelítése, amely a beteget minél inkább saját környezetében igyekszik kezelni, és az orvosi kezeléssel egyenrangú figyelmet szentel a betegek pszichológiai támogatására, a tanulásra és készségfejlesztésre, illetve a betegek esélyegyenlőségére. A közösségi pszichiátriában számos szakember működik együtt: pszichiáter, klinikai pszichológus, gyógypedagógus, gyógytornász, szociális munkás, szakápoló, dietetikus és így tovább. Nagyon fontos tehát a pszichiátriai kutatás, de az is, hogy a kutatási eredmények minél szélesebb rétegekhez jussanak el közérthető formában.

Mindeközben fontos beszélnünk a pszichiátria mai hétköznapjairól is. A pszichiátria iránti megnövekedett igények több szakembert tesznek szükségessé. Nemcsak több pszichiáterre van szükség, hanem megfelelően képzett klinikai pszichológusokra, szakápolókra, szociális munkásokra. Az ismert gyakori problémák mellett (egészségügyi bérezés, munkakörülmények, a külföldön is megnövekedett igények miatt a magyar szakemberek „elszívása”) mellett nagy biztonságot ad betegnek, hozzátartozónak és ellátónak egyaránt az ellátás megfelelő jogi környezete. Magyarországon e tekintetben is lépésekre volna szükség

Az intézeti kötelező gyógykezelés szakmai tartalmának szabályozása teljesen hiányzik. A jogszabályok csak a korlátozó intézkedésekkel foglalkoznak, de arról egy szó sincs, hogy mit lehet tenni, ha már nem kell korlátozni a beteget, de a kezelése még indokolt lenne. Hiányzik az ambuláns kötelező gyógykezelés jogintézménye. Minden szereplő, a beutaló és az osztályra felvevő orvos, az igazságügyi szakértő, a bíróság azonnali, fehér-fekete döntésre kényszerül. Biztonságosabb, jobban szabályozott jogi környezetben beteg, hozzátartozó, ellátó sokkal magasabb szinten tud együttműködni. A Magyar Pszichiátriai Társaság a betegszervezetekkel összefogva szeretne lehetőségeket keresni a biztonságosabb jogi környezet előmozdítása érdekében.

A Magyar Pszichiátriai Társaság kiemelten fontosnak tartja, hogy a kutatási eredmények, a pszichiátriai jó gyakorlatok közérthető formában minél több emberhez eljussanak – reményeink szerint ezek így széles körű társadalmi összefogással hamarabb kerülhetnek be a gyakorlatba is.